

Uchwała Nr 35
Senatu Uniwersytetu Śląskiego
z dnia 22 września 2009 r.
w sprawie wytycznych
dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu Śląskiego
w zakresie planów studiów i programów nauczania

Na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 4) ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2005 r. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. z 2007 r. Nr 164, poz. 1166), Senat postanawia, co następuje:

§ 1

Użyte w uchwale określenia oznaczają:

- 1) standard kształcenia – zbiór reguł kształcenia na studiach wyższych, prowadzonego w różnych formach w ramach kierunków studiów, makrokierunków lub studiów międzykierunkowych, określony w rozporządzeniu, o którym mowa w podstawie prawnej uchwały,
- 2) program nauczania – dokument zawierający szczegółowy opis sposobu realizacji celów i efektów kształcenia ustalonych w standardach kształcenia, obowiązujący na danym kierunku studiów i określonym poziomie kształcenia,
- 3) plan studiów – dokument określający szczegółową organizację i sposób realizacji programu nauczania, w szczególności porządek zajęć dydaktycznych w rozbiciu na poszczególne semestry/lata studiów, wymiar godzin zajęć dydaktycznych oraz liczbę punktów ECTS wymaganą do zaliczenia roku/semestru studiów,

- 4) punkty ECTS – punkty zaliczeniowe, za pomocą których wyrażany jest nakład pracy studenta w postaci nominalnego czasu nauki, wymaganego do osiągnięcia określonych efektów kształcenia,
- 5) dziekan wydziału – dziekana wydziału lub kierownika pozostałej jednostki dydaktycznej niebędącej wydziałem prowadzącej studia,
- 6) rada wydziału – radę wydziału lub radę naukową pozostałej jednostki dydaktycznej niebędącej wydziałem prowadzącej studia.

§ 2

1. Studia wyższe w Uniwersytecie Śląskim odbywają się według planów studiów i programów nauczania, w oparciu o cele i efekty kształcenia (sylwetkę absolwenta), uwzględniające tożsamość danego kierunku studiów oraz metody i materiały dydaktyczne, pozwalające na zdobycie zakładanych umiejętności i wiedzy.
2. Plan studiów i program nauczania nie może naruszać przepisów rozporządzenia, o którym mowa w podstawie prawnej uchwały, niniejszych Wytycznych oraz przepisów regulaminu studiów obowiązującego w Uniwersytecie Śląskim.

§ 3

1. Plan studiów i program nauczania musi:
 - 1) być zgodny ze standardami kształcenia dla danego kierunku studiów, o których mowa w § 1 pkt 1,
 - 2) zawierać treści programowe i właściwą dla nich liczbę godzin zajęć dydaktycznych oraz liczbę punktów ECTS z poszczególnych przedmiotów,
 - 3) w przypadku studiów inżynierskich zawierać nie mniej niż 50% treści technicznych.
2. Plan studiów i program nauczania realizowany na studiach niestacjonarnych musi zapewnić studentowi nabycie tej samej wiedzy i uzyskanie tych samych kwalifikacji, co na studiach stacjonarnych na tym samym kierunku studiów i poziomie kształcenia.

3. Plan studiów i program nauczania, przy zagwarantowaniu pełnej realizacji treści kształcenia określonych w standardzie dla danego kierunku studiów i poziomu kształcenia, powinny umożliwiać studentowi wybór treści kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% godzin zajęć z zakresów i na zasadach ustalonych przez radę wydziału. Przepis ten nie dotyczy kierunków studiów, po ukończeniu których uznawalność kwalifikacji zawodowych uzależniona jest od wymiaru godzin kształcenia zawodowego.
4. Szczegółowy plan studiów i program nauczania zgodny z proponowanymi standardami kształcenia, z uwzględnieniem punktacji ECTS, powinny zostać sporządzone oddzielnie dla każdego kierunku/specjalności, poziomu kształcenia i prowadzonej formy studiów.

§ 4

1. Program nauczania powinien określać w szczególności:

- 1) nazwę kierunku/specjalności studiów,
- 2) formę studiów (stacjonarne/niestacjonarne),
- 3) poziom kształcenia (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie),
- 4) wymagania ogólne,
- 5) sylwetkę absolwenta, zgodną z standardami kształcenia, ze strukturą kwalifikacji absolwenta oraz deskryptorami efektów kształcenia tzn. zakładanymi celami kształcenia oraz kompetencjami ogólnymi i specyficznymi, które uzyskają absolwenci w odniesieniu do wiedzy, umiejętności i postaw, w tym umiejętności stosowania w praktyce zdobytej wiedzy, dokonywania ocen i formułowania sądów, komunikowania się z otoczeniem, kontynuacji kształcenia,
- 6) ramowe treści kształcenia, zgodnie ze standardami kształcenia dla danego kierunku studiów i poziomu kształcenia wraz ze wskazaniem efektów kształcenia (opis umiejętności i kwalifikacji),
- 7) sylabusy przedmiotów ustalone na podstawie ramowych treści kształcenia,
- 8) sekwencyjny system zajęć i egzaminów,

- 9) obowiązek składania przez studentów w wyznaczonym terminie deklaracji dotyczących wyboru przedmiotów realizowanych w danym roku studiów,
 - 10) warunki ukończenia studiów i uzyskania tytułu zawodowego oraz rodzaj tego tytułu,
 - 11) wymagania dotyczące praktyk,
 - 12) wymagania dotyczące zajęć z wychowania fizycznego,
 - 13) wymagania dotyczące znajomości języków obcych,
 - 14) wymagania dotyczące znajomości technologii informacyjnej, jeżeli są określone w standardach kształcenia,
 - 15) inne wymagania w zależności od specyfiki kierunku lub specjalności studiów.
2. Rada wydziału w programie nauczania może także określić: szczegółowe wymagania stawiane pracom dyplomowym, zakres egzaminu dyplomowego oraz szczegółowe zasady dopuszczenia do egzaminu dyplomowego.
 3. Program nauczania może dopuścić prowadzenie wybranych przedmiotów w języku obcym. Przedmioty obowiązkowe mogą być prowadzone w języku obcym, jeżeli wynika to ze specyfiki danego kierunku lub specjalności studiów lub gdy prowadzone są także w języku polskim. Program nauczania może także dopuścić zdawanie określonych egzaminów, w tym dyplomowych, oraz składanie prac dyplomowych w języku obcym.

§ 5

Program nauczania dla makrokierunku studiów uwzględnia standardy kształcenia kierunków studiów wchodzących w obszar makrokierunku studiów według następujących zasad:

- 1) liczba godzin zajęć powinna być największa z określonych w standardach kształcenia kierunków studiów wchodzących w obszar makrokierunku studiów,
- 2) okres trwania studiów powinien zawierać najwyższą liczbę semestrów z określonych w standardach kształcenia kierunków studiów wchodzących w obszar makrokierunku studiów,

- 3) liczba punktów ECTS powinna być największa z określonych w standardach kształcenia kierunków wchodzących w obszar makrokierunku studiów,
- 4) kwalifikacje absolwenta powinny uwzględniać kwalifikacje określone w standardach kształcenia kierunków studiów wchodzących w obszar makrokierunku studiów,
- 5) treści kształcenia powinny uwzględniać ramowe treści kształcenia określone w standardach kształcenia kierunków studiów wchodzących w obszar makrokierunku studiów,
- 6) wymiar praktyk powinien być największy z określonych w standardach kształcenia kierunków studiów wchodzących w obszar makrokierunku studiów,
- 7) powinien uwzględniać inne wymagania i zalecenia wynikające ze standardów kształcenia kierunków studiów wchodzących w obszar makrokierunku studiów.

§ 6

Program nauczania studiów międzykierunkowych powinien umożliwić studentowi zrealizowanie standardu kształcenia wybranego kierunku studiów, wchodzącego w zakres studiów międzykierunkowych, oraz co najmniej 30% minimalnej liczby godzin zajęć zorganizowanych, które zostały określone w standardach dla poszczególnych kierunków studiów wchodzących w zakres tych studiów.

§ 7

1. Plan studiów określa w szczególności:

- 1) czas trwania studiów (liczbę lat/semestrów),
- 2) rozkład zajęć dydaktycznych na poszczególne lata/semestry studiów,
- 3) semestralny/roczny wymiar godzin zajęć dydaktycznych,
- 4) listę przedmiotów obowiązkowych, których realizacja warunkuje zaliczenie danego roku studiów,
- 5) liczbę punktów ECTS wymaganą do zaliczenia roku/semestru studiów,

- 6) wymiar czasu praktyki zawodowej, jeżeli przewiduje ją standard kształcenia dla danego roku/semestru studiów oraz liczbę punktów ECTS, jeżeli przewiduje ją program nauczania.
2. Plan studiów może zawierać również inne wymagania wynikające ze specyfiki danego kierunku/specjalności studiów.

§ 8

1. Liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych nie może być mniejsza niż określona w standardach kształcenia dla danego kierunku studiów oraz poziomu kształcenia.
2. Liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach niestacjonarnych nie może być mniejsza niż 60% ogólnej liczby godzin zajęć określonych w standardach kształcenia dla danego kierunku studiów oraz poziomu kształcenia, przy pełnej realizacji minimalnej liczby godzin zajęć zorganizowanych określonych w standardach kształcenia.
3. Zakres treści kształcenia realizowanych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych nie może być mniejszy niż określony w standardach kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów i poziomów kształcenia.
4. Liczba semestrów oraz liczba punktów ECTS dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych nie może być mniejsza niż określona w standardach kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów oraz poziomów kształcenia.
5. Nie więcej niż 10% ogólnej liczby godzin zajęć określonych w planie studiów i programie nauczania może być realizowane bez bezpośredniego uczestnictwa nauczycieli akademickich.

§ 9

1. Przedmioty realizowane w ramach planu studiów i programu nauczania powinny:
 - 1) zachowywać właściwą sekwencyjność,

- 2) przewidywać właściwe relacje pomiędzy różnymi formami zajęć dydaktycznych np. wykładami, ćwiczeniami, zajęciami laboratoryjnymi, terenowymi itp.,
 - 3) uwzględniać odrębne przepisy dla poszczególnych uprawnień zawodowych, jeżeli dla danego kierunku studiów (grupy kierunków) zostały one określone.
2. Zajęcia dydaktyczne z poszczególnych przedmiotów powinni prowadzić nauczyciele akademicki posiadający właściwe kwalifikacje naukowe i reprezentujący specjalności zgodne z zakresem tematycznym danego przedmiotu.
 3. Należy zapewnić właściwą organizację zajęć dydaktycznych (zajęcia dydaktyczne nie powinny być realizowane w danym dniu w zbyt dużej liczbie godzin, a wykłady z danego przedmiotu powinny być prowadzone w blokach nie dłuższych niż 3-4 godzinnych).
 4. W przypadku prowadzenia zajęć w zamiejscowym ośrodku dydaktycznym 1/3 zajęć powinna odbywać się w jednostce macierzystej.

§ 10

1. Program nauczania stanowi podstawę do opracowania przez prowadzących poszczególne przedmioty tzw. sylabusów.
2. Sylabusy przedmiotu powinny być opracowane zgodnie z wytycznymi Katalogu przedmiotów ECTS, określonymi przez rektora.

§ 11

1. Program nauczania określa szczegółowe zasady i formy odbywania praktyk, uwzględniając odrębne przepisy dla poszczególnych uprawnień zawodowych, a w szczególności:
 - 1) wskazuje cel praktyk,
 - 2) przewiduje odpowiedni wymiar praktyk we właściwych dla danego kierunku studiów przedsiębiorstwach, instytucjach i innych zakładach pracy (niezbędne jest zawarcie stosownych umów).

2. Cele, program i terminy realizacji praktyk powinny być właściwie zharmonizowane w procesie kształcenia.
3. Praktyki, w wymiarze określonym w standardach kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów i poziomów kształcenia oraz w programie nauczania i planie studiów, mogą być odbywane w jednostkach gospodarczych, instytucjach publicznych, instytucjach naukowo-badawczych, instytucjach oświatowych, placówkach kultury lub w ramach innej działalności pozwalającej osiągnąć cele praktyki wskazane przez radę wydziału.
4. Praktyki, zrealizowane w okresie nie krótszym niż czas praktyki określony w standardach kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów i poziomów kształcenia oraz w programie nauczania i planie studiów, można uznać za zaliczone, jeżeli student udokumentuje doświadczenie zawodowe lub prowadzenie działalności, która odpowiada programowi praktyki.
5. Program nauczania powinien przewidywać system kontroli praktyk i ich zaliczania.

§ 12

1. Program nauczania powinien przewidywać zajęcia z wychowania fizycznego, a w szczególności wymiar godzin, liczbę punktów ECTS (maksymalnie do 2 punktów ECTS) oraz wskazywać rok studiów, na którym zajęcia te powinny być zaliczone.
2. Zajęcia z wychowania fizycznego są nieobowiązkowe na studiach niestacjonarnych.

§ 13

1. Program nauczania powinien przewidywać zajęcia z języków obcych, a w szczególności wymiar godzin, liczbę punktów ECTS oraz wskazywać rok studiów, na którym zajęcia te powinny być zaliczone.
2. Student, posiadający zaświadczenia o znajomości języka obcego na poziomie określonym w standardach kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz

poziomów kształcenia, może być zwolniony z obowiązku udziału w zajęciach z tego zakresu.

§ 14

1. Program nauczania powinien przewidywać zajęcia z zakresu technologii informacyjnej, zgodnie ze standardami kształcenia, a w szczególności wymiar godzin, liczbę punktów ECTS oraz wskazywać rok studiów, na którym zajęcia te powinny być zaliczone.
2. Student posiadający Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych, zwany dawniej Europejskim Komputerowym Prawem Jazdy (European Computer Driving Licence), może być zwolniony z obowiązku udziału w zajęciach z zakresu technologii informacyjnej.

§ 15

1. Program nauczania powinien również przewidywać obowiązek odbycia szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, w wymiarze nie mniejszym niż 4 godziny, dla wszystkich studentów rozpoczynających naukę w Uniwersytecie Śląskim.
2. Zasady odbywania szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy studentów studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich, a także ustalania szczegółowego zakresu, programu szkolenia oraz maksymalnej wielkości grup szkoleniowych regulują odrębne przepisy.

§ 16

Program nauczania może przewidywać również inne wymagania określone w standardach kształcenia dla danego kierunku studiów na wybranym poziomie kształcenia.

§ 17

1. Rada wydziału przyjmuje plan studiów i program nauczania dla każdego kierunku/specjalności studiów w drodze uchwały po zaopiniowaniu przez wydziałowy samorząd studencki z uwzględnieniem niniejszych Wytocznych.
2. Dziekan wydziału kieruje wniosek w tej sprawie na posiedzenie rady wydziału.
3. Uchwałę, o której mowa w ust. 1, należy podjąć najpóźniej do końca czerwca roku akademickiego poprzedzającego jej wprowadzenie, a następnie przekazać najpóźniej w ciągu dwóch tygodni od daty podjęcia do wiadomości Prorektora ds. Kształcenia za pośrednictwem Działu Kształcenia. Uchwała wchodzi w życie z początkiem następnego roku akademickiego.
4. W przypadku kierunku/specjalności studiów prowadzonego przez co najmniej dwie podstawowe jednostki organizacyjne Uniwersytetu Śląskiego uchwała, o której mowa w ust. 1, musi uzyskać akceptację każdej z rad podstawowych jednostek organizacyjnych, które wspólnie prowadzą dany kierunek/specjalność studiów.

§ 18

1. Dziekan wydziału ogłasza program nauczania i plan studiów oraz szczegółowe zasady jego realizacji na stronie internetowej oraz tablicach ogłoszeń jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek studiów najpóźniej na 3 miesiące przed rozpoczęciem roku akademickiego.
2. W przypadku kierunku/specjalności studiów, o którym mowa w § 17 ust. 4 ogłoszenia programu nauczania i planu studiów oraz szczegółowych zasad jego realizacji dokonuje dziekan wydziału, wskazanego w porozumieniu zawartym pomiędzy jednostkami organizacyjnymi, które wspólnie prowadzą dany kierunek/specjalność studiów.

§ 19

W razie zmiany przepisów, o których mowa w podstawie prawnej niniejszej uchwały, rada wydziału ma obowiązek dostosować program nauczania i plan studiów, najpóźniej w terminie 3 miesięcy od daty ich wejścia w życie.

§ 20

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Rektor

Prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś